

Коррупсия- хатари зуҳуроти фарогир ба арзишҳои ахлоқи ҷомеа

Ношир: Ҳайати тадворкӯт Санаи интишор: 1 Сентабр, 2025 - 13:35

[1]

«Фаромӯш набояд кард, ки мубориза ба муқобили коррупсия фақат вазифаи мақомоти ҳифзи ҳуқуқ нест. Дар ин мубориза тамоми аҳли ҷомеа, ҳар як шахрванд ва ҷомеаи шахрвандӣ низ бояд бетараф набошад»
Эмомалӣ Раҳмон

Коррупсия кирдорест, ки метавонад ба ҳаёти ҳамарӯзаи мо таъсир расонад. Он аз як амали ночиз оғоз шуда, монеаи асосии рушди иқтимоӣ, иқтисодӣ ва сиёсӣ дар ҷомеа гардида, боиси нобоварии мардум ба ҳокимият, заиф шудани қонун ва ҳалалдор шудани принципҳои адолати иқтимоӣ мегардад. Барои муқовимат бо ин падидаи манфӣ, на танҳо чораҳои давлатӣ, балки иштироки фаъолони шахрвандон ҳатмӣ мебошад.

Мақсади ҳар як ҷомеа ва ҳар як давлат, инчунин, роҳбарияти сиёсии он ташкилу таъмини ҳаёти хуш хуррам ва осудаву ороми халқу диёр, сарсабзӣ ва сарбаландии миллат дар арсаи байналмилалӣ мебошад. Вале барои ба ин ҳадафҳои воло расидан ғайриихтиёр монеаҳои зиёде пеш меоянд, ки барои рафъи онҳо кӯшишҳои дастаҷамъонаи зиёде лозиманд. Мавриди зикр аст, ки инсоният имрӯз ба хатарҳои нави глобалӣ, аз қабилҳои терроризм, экстремизм, паҳншавии маводи муҳаддир, бӯҳрони ҷаҳонии молиявӣ ва дигар хатарҳои рӯбарӯ гаштааст. Айни замон ба ин хатарҳои боз коррупсия зам шудааст. Коррупсия низ дар ҷомеа реша давондааст, ки зарари он нисбат ба хатарҳои зикршуда камтар нест ва ба онҳо алоқамандии зич дорад.

Бояд дар хотир дошт, ки коррупсия, воқеан, яке аз ҷинойтҳои хавфнокӣ сиёсӣ ба ҳисоб меравад, ки барои амалӣ гардидани барномаҳои иқтимоӣ иқтисодӣ давлат монеа барпо намуда, намегузорад, ки маблағҳои давлатӣ барои барномаҳои пешбинишуда амалӣ гарданд. Коррупсия метавонад нобоварии шахрвандонро нисбат ба давлату ҳукумат ва сиёсати пешгирифти он эълод намуда, барои сар задани ҷинойтҳои гуногун замина гузорад.

Бо ин ҳама коррупсия падидаи илтимоест, ки дар тафаккури ҷамъиятӣ низ фаҳмиш ва тафсири яхела надорад. Ҳамин аст, ки имрӯз муносибати шаҳрвандон ба коррупсия гуногун буда, онро бо ришва, суйистифода аз мансаб, судхурӣ, хушомад задан ва ғайра таъбир мекунад.

Бояд қайд намуд, ки коррупсия амалҳои ғайриқонунии шахсонӣ мансабдор ё кормандони дигарро дар назар дорад, ки онҳо манфиатҳои шахсиро аз манфиатҳои умумӣ болотар мегузоранд. Аммо ин истилоҳ на танҳо ба корхонаю муассиса ва мақомоти алоҳида дахл дорад, балки қариб дар ҳар ҷое, ки одамон, дар баробари қоидаву қонунҳо амал намекунад, коррупсия метавонад пайдо шавад. Масалан, вақте ки касе мехоҳад қореро на аз рӯи қоида, балки бо роҳи ғайрирасмӣ ҳал кунад.

Мутафаккири бузурги Фаронса Ш. Л. Монтеске гуфта буд, ки «Дар натиҷаи амалҳои коррупсионӣ тартиботи хуби ҷамъиятӣ аз байн рафта, дастгоҳи давлатӣ фалаҳ ва ба як чизи бекора мубаддал мешавад».

Мусаллам аст, ки коррупсия дар ҳамаи шаклу зинаҳои ба пояҳои давлатдорӣ муосир таҳдид мекунад. Ин падидаи номатлуб танҳо ба фošсозии ҳолатҳои алоҳида решакан намешавад, бояд заминаҳои пайдошавии он бартараф карда шаванд. Ин аст моҳияти пешгирии коррупсия, ки ниёз ба идораи сиёсӣ, муносибатҳои ҷиддӣ ва иштироки фароғири ҷомеа дорад.

Конвенсияи Созмони Милали Муттаҳид бар зидди коррупсия, маҳз ба хоҳири мубориза алайҳи коррупсия, пешгирии сабаб ва омилҳои ба пайдоиши ҳуқуқвайронкунии коррупсионӣ мусоидаткунанда ва решакан намудани онҳо 31 октябри соли 2003 қабул шуда, баъри амалӣ кардани ин мақсад чораҳои мушаххас пешбинӣ намудааст. Муҳимияти ин ҳуҷҷати Созмони Милали Муттаҳидро ба назар гирифта, Ҷумҳурии Тоҷикистон яке аз аввалинҳо шуда, 25

Коррупсия- хатари зуҳуроти фарогир ба арзишҳои ахлоқи ҷомеа

Интишори сомонии «Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон» (<https://istilohot.tj>)

сентябри соли 2006 ба он имзо гузошт. Конвенсияи мазкур 16 апрели соли 2008 аз ҷониби Маҷлиси намояндагони Маълумоти Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ (ратификатсия) ва минбаъд қисми таркибии системаи ҳуқуқии мо ба шумор рафта, ҳамаи қонунҳои қабулгардида ба стандартҳои байналмилалӣ мутобиқ гардонидани шуд.

Қонунҳо, Фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қарорҳои Ҳукумат, ки дар давраи соҳибистиқлолии кишвар ба тасвиб расидаанд, гувоҳи гуфтаҳои боло ва диққати ҷиддии Роҳбари давлат дар самти мубориза бар зидди коррупсия мебошад.

Айни замон, дар кишвар барои пешгирӣ ва мубориза бо коррупсия қадамҳои муҳим гузошта шудаанд. Аз ҷумла:

-Қабули Стратегияи муқовимат бо коррупсия;

-Таъсиси Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия;

-Амалигардонии корҳои фаҳмондадиҳӣ ва омӯзишӣ дар муассисаҳои таълимӣ;

-Татбиқи технологияҳои электронӣ барои шаффофияти хизматрасониҳо.

Пешгирии самаранокии коррупсия, дар Стратегияи миллии муқовимат бо коррупсия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2030 муайян шудааст, афзалияти аввалиндараҷа дорад. Маҳз пешгирӣ воситаи муҳимми ҷимояи ҷомеа ва давлат аз фасод мебошад.

Чӣ гуна метавон коррупсияро пешгирӣ кард?

1. Баланд бардоштани маърифати ҳуқуқии шаҳрвандон. (Камии маълумоти ҳуқуқи дар байни аҳоли);

2. Шаффофият дар фаъолияти идораҳои давлатӣ;

3. Дастрасии озод ба иттилоот ва ҳисоботдиҳии доимӣ аз ҷониби роҳбарони идораву муассисаҳо, як воситаи боварии мардум;

4. Иштирок дар барномаҳои таълимии зиддикоррупсионӣ;

5. Фош кардани ҳолати коррупсионӣ тавассути расонаҳо ва шабакаҳои иҷтимоӣ;

6. Тарбияи насли нав дар руҳияи зиддикоррупсионӣ.

Мақомоти давлатӣ, муассисаҳои таҳсилоти олии ва фарҳангӣ, ҷомеаи шаҳрвандӣ ва воситаҳои ахбори омма бояд дар ин раванд якҷоя ва фаъол бошанд. Фақат дар чунин ҳолат мо метавонем ба натиҷаҳои назаррас ноил гардем. Пешгирии коррупсия бояд дар зеҳни шаҳрвандон ҳамчун як вазифаи шахсӣ, на фақат давлатӣ ҷой гирад.

Гарчанде, ки маъмулан кумитаю идораҳо, муассисаҳои илмӣ ва фарҳангӣ доништа мешаванд, нақши онҳо дар баланд бардоштани маърифати шаҳрвандон хело муҳим аст. Масалан, дар Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади татбиқи бандҳои Стратегияи миллии муқовимат бо коррупсия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пайвасти чорабиниҳои фаҳмондадиҳӣ доир мегарданд. Маҳз чунин таҷрибаҳо нишон медиҳад, ки мубориза бо коррупсия танҳо кори прокуратура ва Агентӣ нест, балки як ҳаракати умумимиллӣ. Кумита кӯшиш ба харҷ медиҳад, ки минбаъд чиҳати татбиқи ҳамаҷонибаи Стратегияи муқовимат бо коррупсия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва ислоҳи камбудии чораҳои дахлдори амалӣ намояд.

Бо мақсади дарки кормандон аз хавфҳои коррупсионӣ ва пешгирӣ намудани ҳолатҳои коррупсионӣ дар маҷлиси назорати аз ҷониби раиси Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини раиси Кумита ва Директори маркази тарҷумаи назди Кумита машварату маслиҳатҳо доир гардида, вобаста ба Стратегияи корҳои назаррас ба анҷом расонида шудааст.

Ҳамзамон, бо мақсади аз бай бурдани ин амалҳои номатлуби ба ҷомеа зараровар, дар Кумита фаъолияти рақамӣ ба роҳ монда шуда, гардиши ҳуҷҷатҳо тавассути ҳукумати электронӣ анҷом дода мешаванд.

Маврид ба зикр аст, ки санаи 7-уми майи соли 2025 дар толори Кумита бо иштироки корманди Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия подполковник Розикзода Алихон воҳурӣ баргузор гардид. Мавсуф дар мавзӯи «Баррасӣ ва пешниҳоди Агенти дар бораи пешгирӣ ва бартараф кардани омилҳои коррупсионӣ ва таъсири бевоситаи он ба ҷомеа» баромад намуда, муҳтавои мавзӯи болозикрро ба кормандон шарҳу тавзеҳ дода, аз хатар ва зиёни ин амалӣ ба ҷомеа таҳдидкунанда, дастуру тавсияҳои муфид доданд.

Агар ҳар як муассиса - мактаб, беморхона, корхона, идораҳои давлатӣ аз дохил муқовимати шахсиро бо коррупсия ташаккул диҳанд, пас мо натавонем дар сатҳи стратегӣ, балки дар зиндагии воқеӣ ба ҷомеаи шаффоф наздик мешавем.

Мубориза бо коррупсия фақат аз мубориза бо оқибатҳои он оғоз намешавад, он бояд аз решаҳо, аз тарбия, аз намунаи шахсӣ ва аз иштироки беамони шаҳрвандон бар зидди беадолатӣ оғоз гардад. Фақат чунин мубориза самарали воқеӣ хоҳад дод. Ин муборизае, ки некуаҳволии ҷомеаро таъмин мекунад.

Масъулиятшиносӣ бояд аз хурдсоли ба инсонҳо омӯхта шавад. Дар мактабу донишгоҳҳо бояд на танҳо донишомӯзӣ, балки ба тарбияи ахлоқӣ ва арзишҳои инсонӣ диққати махсус дода шавад. Чораҳои таълимӣ ва семинару конференсияҳо метавонанд дар ташаккул додани ҳисси масъулият ва эҳтироми қонун мусоидат кунанд.

Мубориза бо коррупсия танҳо вазифаи мақомоти давлатӣ нест, балки масъулияти шахрвандии ҳар як нафар мебошад. Танҳо бо ҳамкории ҷомеа ва давлат метавонем муҳити поки сиёсӣ ва иҷтимоиро фароҳам оварем. Ҳар нафар бояд бо риояи қонун, росқавлӣ ва беғаразиро пеша кунанд.

Махсус таъкид менамоем, ки пешгирӣ ва мубориза бар зидди коррупсия дар оянда низ ҳамчун яке аз самтҳои аввалиндараҷаи сиёсати ҳуқуқии давлат боқӣ мемонад.

Вазифаи аввалиндараҷаи мо, кормандони Кумита ин аст, ки дар Кумита ва дар байни мардум корҳои тарғиботиро пурзӯр карда, барои решақан кардани ин амали хатарзо тамоми сокинони кишварро талқин наем.

Мо бояд мардумро ба меҳнати ҳалол ва шукргузорӣ даъват намуда, ҷиҳати таъмини зиндагии шоистаи сокинони кишвар корҳои муҳимро анҷом диҳем. Бо ҳамкории якҷоя мо метавонем зиндагии осоишта ва покдилонро таъмин кунем ва барои наслҳои ояндаи ҷомеаи одил ва шаффоф бунёд намоем.

Мирзозода Мирзошариф Одина
корманди Кумитаи забон ва
истилоҳоти назди Ҳукумати
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Баҳодиҳии муҳтаво: 4

Баҳои миёна: 3.7 (3 овоз)

Категория:

- [Ахбори рӯз](#) [2]

Манбаъ: <https://istilohot.tj/tg/content/korrupsiya-hatari-zukhuroti-farogir-ba-arzishkhai-ahlokii-chomea?mini=2026-03&page=7>

Пайвандҳо

[1] <https://istilohot.tj/sites/default/files/field/image/MSharif.png> [2] <https://istilohot.tj/tg/category/%D0%B0%D1%85%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B8-%D1%80%D3%AF%D0%B7>